

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2022

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (1)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 3 ΩΡΕΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2022

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (1)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Παρασκευή, 10 Ιουνίου 2022

Ώρα: 08:00 - 11:00

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΟΚΤΩ (18) ΣΕΛΙΔΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **ΔΥΟ (2) ΜΕΡΗ**.

Να απαντήσετε σε **ΟΛΑ** τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στον σύγχρονο κόσμο

Μέσα στη νέα τάξη πραγμάτων της παγκοσμιοποίησης και του μεταβαλλόμενου κόσμου, το σχολείο δεν θα πρέπει να ανασυγκροτηθεί και να αναθεωρήσει τον ρόλο και την αποστολή του ώστε να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα; Και είναι αλήθεια ότι ως προς τα διδακτικά αντικείμενα, τις μεθόδους και τα μέσα διδασκαλίας, τα Αναλυτικά Προγράμματα αναθεωρούνται στο πνεύμα της σύγχρονης μετανεωτερικής εποχής. Επίσης ο εξοπλισμός των σχολείων με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και άλλα συναφή τεχνολογικά προϊόντα έχει γίνει στόχος των εκπαιδευτικών συστημάτων στις περισσότερες χώρες. Είναι όμως όλα αυτά αρκετά; Το σχολείο και ο δάσκαλος μπορούν να περιορισθούν απλώς στη μετάδοση γνώσεων εκλαμβάνοντας τον ρόλο τους ως μια διεκπεραιωτική υπόθεση στη διαδικασία της μάθησης και στην άσκηση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων ή θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί, όπου εκ των πραγμάτων επιβάλλεται, να υψώσουν τις αντιθέσεις και τις αντιστάσεις τους και στον τομέα των αξιών και του ήθους; Θα αντισταθεί το σχολείο στη διαφθορά και την παρακμή που παρατηρείται σήμερα, αντιπαρατάσσοντας τη δική του φωνή και το δικό του παράδειγμα ή θα αφήσει τα πράγματα να κινούνται στη ροή της τύχης;

Γιατί είναι προφανές ότι το σχολείο δεν μπορεί να παραμείνει απαθές στον τομέα των αξιών και του ήθους. Αν μάλιστα ήθελε κάποιος να αναζητήσει ελαφρυντικά για όλους εκείνους που υπέκυψαν στη διαφθορά και στη διαπλοκή, θα μπορούσε ενδεχομένως να τους αναγνωρίσει ένα και μόνο: Ότι το σχολείο δεν φρόντισε να τους δημιουργήσει εγκαίρως τις κατάλληλες αντιστάσεις απέναντι σε όλα αυτά τα παρακαμιακά φαινόμενα. Και βέβαια το σχολείο δεν μπορούσε ίσως τότε να προβλέψει όλα αυτά τα θλιβερά υπο-προϊόντα της παγκοσμιοποίησης που προέκυψαν αργότερα. Όμως, το σημερινό σχολείο που βιώνει τη σκληρή αυτή πραγματικότητα, πώς κινείται αλήθεια ως προς τους σημερινούς μαθητές και αυριανούς πολίτες; Εδώ φαίνεται ότι εμφωλεύει το πλέον κρίσιμο και σημαντικό σημείο στον ρόλο του εκπαιδευτικού: Να

διαφυλάξει τις ανθρωπίνες αξίες, ηθικές και πνευματικές, και να επανασυνδέσει τη συμπεριφορά των ανθρώπων με τον κεντρικό πυρήνα όλων αυτών των αξιών, δίδοντάς τους το κεντρικό πρόταγμα.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να κάνω μια επισήμανση και να υπενθυμίσω έναν βέβαιο δρόμο, δανειζόμενος συμβολικά ένα ακόμη παράδειγμα από την αρχαία ελληνική γραμματεία.

Καταρχάς ο βέβαιος δρόμος: Το παράδειγμα του βέβαιου δρόμου επιλέγεται από την *Οδύσσεια*. Ο Οδυσσεύς, ο μέγας αυτός πολέμαρχος και καstroχαλαστής, υπήρξε χωρίς αμφιβολία ο πρώτος πολίτης της παγκοσμιοποίησης. Και είναι αυτός που πρώτος άφησε τον εαυτό του να περιπλανηθεί σε όλα τα βασίλεια του γνωστού και του άγνωστου τότε κόσμου. Όμως, όταν οι Σειρήνες του κόσμου τον απειλούσαν, προστάζει να τον δέσουν στο κατάρτι. Και αυτός είναι ο βέβαιος δρόμος που οφείλει να αναζητήσει σήμερα το σχολείο και ο δάσκαλος: *το κατάρτι*. Και αυτό πρέπει να αναζητηθεί ξανά στις πνευματικές και τις ηθικές αξίες, στον Άνθρωπο και τον ανθρωπισμό. Στην εποχή δηλαδή του αβέβαιου και της ρευστότητας ο δάσκαλος οφείλει να βοηθήσει τα παιδιά και τους εφήβους να βρουν στηρίγματα, «να εντοπίσουν τον Άνθρωπο». Κι αυτό παραμένει στο εξής μια αέναη ιστορική εκκρεμότητα, ένα διαρκές ζητούμενο που δεν προσφέρεται έτοιμο. Επαφίεται στην κριτική εγρήγορση και τη διαρκή αναζήτηση του προβληματιζόμενου εκπαιδευτικού. Σε αυτόν απευθύνομαι.

Και η επισήμανση: Όπως γνωρίζουμε από την Κοινωνική Ψυχολογία και τις σχετικές επιστήμες, οι αξίες περιέχουν γνωστικά και, κυρίως, συναισθηματικά στοιχεία. Με την έννοια αυτή *οι αξίες δεν διδάσκονται, βιώνονται*. Είναι λοιπόν προφανές ότι, αν ο δάσκαλος θέλει να εμφυσήσει στους μαθητές του τις αξίες, για τις οποίες γίνεται λόγος στο κείμενο τούτο, δεν αρκεί να περιορίζεται απλώς στη διδαχή. Θα πρέπει να εμφορείται ο ίδιος από αυτές και τότε κάθε διδαχή σχεδόν περιπεύει. Γιατί τότε ο δάσκαλος «διδάσκει» με την παρουσία του και μόνο.

(Απόσπασμα-Διασκευή)

Ιωάννης Ε. Πυργιωτάκης, *Εκπαιδευτικά Μελετήματα. Μεταξύ Εκπαίδευσης και Κοινωνίας*, Αθήνα, εκδ. Πεδίο, 2020, σσ. 126-128.

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε περίληψη του πιο πάνω κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

Μονάδες περιεχομένου: (6 μονάδες)

Αναμένεται να γίνει αναφορά στα εξής σημεία:

Επικοινωνιακό πλαίσιο:

(0,5 μονάδα)

[Συγγραφέας: Ιωάννης Ε. Πυργιωτάκης], [τίτλος: «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στον σύγχρονο κόσμο»], [Θέμα: Ο ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού για την καλλιέργεια των αξιών στον σύγχρονο κόσμο], [τόπος δημοσίευσης: Βιβλίο

Εκπαιδευτικά Μελετήματα. Μεταξύ Εκπαίδευσης και Κοινωνίας], [είδος: δοκίμιο / μελέτημα].

Σημείωση:

Αναφορά σε δύο (2) τουλάχιστον στοιχεία: δίνεται 0,5 μονάδα.

Αναφορά σε ένα (1) στοιχείο: μηδέν (0) μονάδες

1^η παράγραφος

- Παρά τα βήματα εκσυγχρονισμού στην εκπαίδευση, παραμένει αναγκαία η αναδόμηση του ρόλου του σχολείου, σ' έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο. [1 μον.]
- Το σχολείο και ο εκπαιδευτικός δεν πρέπει να περιορίζονται στη μετάδοση γνώσεων. [0,5 μον.]
- Προβληματισμός σχετικά με την αντίστασή τους απέναντι στη διαφθορά και την παρακμή. [0,5 μον.]

(2 μονάδες)

2^η παράγραφος

- Αναγκαία η συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση αξιών.
- Αδυναμία σχολείου για πρόληψη φαινομένων διαφθοράς και διαπλοκής στο παρελθόν.
- Ρόλος του εκπαιδευτικού: η διαφύλαξη των ηθικοπνευματικών αξιών και η επανασύνδεση των ανθρώπων με αυτές.

(1,5 μονάδα)

3^η - 4^η παράγραφος

- Με το παράδειγμα του Οδυσσέα αναδεικνύεται ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουν σχολείο και δάσκαλος, ώστε να καλλιεργηθεί ο Ανθρωπισμός, μέσω της κριτικής εγρήγορσης και της διαρκούς αναζήτησης.

(1 μονάδα)

5^η παράγραφος

- Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ενστερνίζεται τις αξίες και να τις διδάσκει διά του παραδείγματός του. **(1 μονάδα)**

Μονάδες Δομής – Έκφρασης: 2 μονάδες

- Χρήση συνδετικών λέξεων – αλληλουχία – συλλογιστική του κειμένου. Αν απλώς αντιγράφονται σημεία του κειμένου και αραδιάζονται ασύνδετα, δίνονται για τη δομή: **0 μονάδες.**
- Για απλή αντιγραφή, χωρίς τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες.**
- Χρήση κατάλληλου λεξιλογίου, έκφραση – σύνταξη.
- Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 170): αφαιρείται **1 μονάδα.**
- Πέραν των 200 λέξεων αφαιρούνται **4 μονάδες**

A.I.2. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο πειθούς και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας. **(μονάδες 3)**

Τρόπος πειθούς (1 μονάδα)	Μέσα πειθούς 0,5 +0,5 μονάδα	Τεκμηρίωση (1 μονάδα)
1. Επίκληση στη λογική	α) τεκμήρια: - πορίσματα επιστημών - γενικά παραδεκτή αλήθεια	«Όπως γνωρίζουμε από την Κοινωνική Ψυχολογία και τις σχετικές επιστήμες... στοιχεία.» «Με την έννοια αυτή οι αξίες δεν διδάσκονται, βιώνονται»
	β) επιχείρημα - συλλογισμός - προτάσεις κρίσεως	-«Όπως γνωρίζουμε ... διδαχή.» -«Με την έννοια αυτή οι αξίες δεν διδάσκονται, βιώνονται» «Είναι λοιπόν προφανές...στη διδαχή» «Θα πρέπει να εμφορείται...περιττεύει» «Γιατί τότε...και μόνο»
2. Επίκληση στο συναίσθημα	-μεταφορικός λόγος -συναισθηματικά φορτισμένος λόγος (κεντρίζει το συναίσθημα)	«αν ο δάσκαλος θέλει να εμφυσήσει στους μαθητές του τις αξίες» «θα πρέπει να εμφορείται ο ίδιος...» «και, κυρίως, συναισθηματικά στοιχεία» «Με την έννοια ... βιώνονται. »
3. Επίκληση στο ήθος του δέκτη	λανθάνων / έμμεσος αξιολογικός χαρακτηρισμός	Το κείμενο – ο συγγραφέας απευθύνεται στον δέκτη (εκπαιδευτικό) και τον (προς)καλεί να γίνει / να ταυτιστεί (με) το θετικό πρότυπο δασκάλου / εκπαιδευτικού που προβάλλεται / παρουσιάζεται, ως αυτός που εμφορείται από τις αξίες και δεν περιορίζεται απλώς στη διδαχή, αλλά θέλει να τις εμφυσήσει στους μαθητές του. Το κείμενο – ο συγγραφέας απευθυνόμενος στον δέκτη (εκπαιδευτικό-δάσκαλο), με αναφορά που γίνεται ήδη από το τέλος της προηγούμενης

		<p>παραγράφου και που συνεχίζεται (και) στην τελευταία : «σε σας απευθύνομαι»), επιχειρεί να τον αφυπνίσει μεταδίδοντάς του το αίσθημα της ευθύνης και τον καλεί, έμμεσα μεν, με απόλυτη σαφήνεια δε, να λειτουργήσει ως δάσκαλος-παιδαγωγός που εμφορείται από τις αξίες και που δεν περιορίζεται απλώς στη διδασχά, αλλά θέλει να τις εμψυχήσει στους μαθητές του.</p>
--	--	--

A.I.3. Να προσδιορίσετε για ποια αέναη ιστορική εκκρεμότητα κάνει λόγο ο συγγραφέας στην τέταρτη (4^η) παράγραφο και να εξηγήσετε γιατί, κατά τη γνώμη σας, είναι σημαντικό να διευθετηθεί αυτή.

**(Έκταση 80-100 λέξεις)
(μονάδες 5)**

Ενδεικτική Απάντηση:

Αέναη ιστορική εκκρεμότητα:

Ο δάσκαλος οφείλει να βοηθήσει τα παιδιά και τους εφήβους να βρουν στηρίγματα, «να εντοπίσουν τον Άνθρωπο» στην εποχή της αβεβαιότητας και των αλλαγών. **(2 μον.)**

Λόγοι για τους οποίους η διευθέτηση είναι σημαντική:

- αντιμετώπιση προβλημάτων του σύγχρονου μεταβαλλόμενου κόσμου
 - αντιστάσεις απέναντι στη διαφθορά και την παρακμή
 - ηθικοπνευματική επένδυση ως όπλο ενάντια στον αμοραλισμό και την ηθική εξαχρέωση
 - δημιουργία αισθήματος ασφάλειας μπροστά στην αβεβαιότητα και στη ρευστότητα του σύγχρονου κόσμου
 - διαμόρφωση ολοκληρωμένης ηθικής προσωπικότητας
 -
- (2 Χ1,5 = 3 μονάδες)**

Σημείωση: Θεωρείται αποδεκτή οποιαδήποτε ορθά τεκμηριωμένη απάντηση.

A.I.4. Ο συγγραφέας στην πρώτη (1^η) παράγραφο χρησιμοποιεί το εξής ρητορικό ερώτημα: «**Θα αντισταθεί το σχολείο στη διαφθορά και την παρακμή που παρατηρείται σήμερα, αντιπαρατάσσοντας τη δική του φωνή και το δικό του παράδειγμα ή θα αφήσει τα πράγματα να κινούνται στη ροή της τύχης;**». Να εξηγήσετε τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τη χρήση του συγκεκριμένου ρητορικού ερωτήματος.

(μονάδες 3)

Ενδεικτική Απάντηση:

Τι επιτυγχάνει:

- Να εκφράσει τον δικό του προβληματισμό και συνάμα να προβληματίσει τον αναγνώστη / να τον αφυπνίσει και να τον οδηγήσει στο συμπέρασμα.
- Να προκαλέσει την προσοχή του αναγνώστη / το ενδιαφέρον του.
- Να ευαισθητοποιήσει, να χρησιμοποιήσει την επίκληση στο συναίσθημα.
- Να αναδείξει τη σοβαρότητα του προβλήματος που εξετάζεται.
- Να αναπτύξει την επιχειρηματολογία / τη συλλογιστική πορεία.
- Να προσδώσει αμεσότητα / ζωντάνια / παραστατικότητα στον λόγο του.

(2 σημεία X 1 = 2 μονάδες)

⇒ Όλα τα παραπάνω (εκτός από το τελευταίο σημείο) θα πρέπει να συνδεθούν με τον ρόλο του σχολείου για την αντιμετώπιση της διαφθοράς και της παρακμής που παρατηρείται σήμερα. (1 μονάδα)

A.I.5. Να εντοπίσετε **ένα (1)** παράδειγμα μεταφορικής (συνυποδηλωτικής) χρήσης της γλώσσας στην τέταρτη (4η) παράγραφο και να εξηγήσετε τη λειτουργία της. (μονάδες 3)

Ενδεικτική Απάντηση:

Παράδειγμα: (1 μονάδα)

- «βέβαιος **δρόμος**»
- «όταν οι **Σειρήνες του κόσμου** τον απειλούσαν»
- «να αναζητήσει σήμερα το σχολείο και ο δάσκαλος: **το κατάρτι**»
- «Στην εποχή του αβέβαιου και της **ρευστότητας**»
- «να βρουν **στηρίγματα**»
- «**να εντοπίσουν τον Άνθρωπο**»

Λειτουργία:

- δίνει έμφαση, ζωντάνια, παραστατικότητα, αμεσότητα
- προκαλεί το ενδιαφέρον / τον προβληματισμό του δέκτη
- επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη / δημιουργία εικόνας
- προσδίδει λογοτεχνική χροιά
- επίκληση στο ήθος του δέκτη

(2 σημεία X 1 = 2 μονάδες)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε την κάθε μια από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) συνώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό της τύπο και τη σημασία της μέσα στη φράση:

- α. [...] δεν μπορεί να παραμείνει απαθές στον τομέα των αξιών και του ήθους.
β. [...] τα Αναλυτικά Προγράμματα αναθεωρούνται [...]

(μονάδες 2)

α) απαθές: αδιάφορο, αδρανές, αμέτοχο, ανενεργό, άπραγο, ασυγκίνητο, παθητικό

β) αναθεωρούνται: αλλάζουν, αναδιαμορφώνονται, αναδιαρθρώνονται, αναδιοργανώνονται, αναδομούνται, αναπροσαρμόζονται, ανασχηματίζονται, επαναπροσδιορίζονται, επανεξετάζονται, μεταβάλλονται, μετασχηματίζονται, τροποποιούνται

(1 μονάδα για κάθε συνώνυμο)

A.I.7. Να γράψετε **ένα (1) αντώνυμο** για κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο:

α. [...] υπήρξε χωρίς αμφιβολία ο πρώτος πολίτης της παγκοσμιότητας.

β. [...] παραμένει στο εξής μια αέναη ιστορική εκκρεμότητα [...]

(μονάδες 2)

α) αμφιβολία ≠ αξιοπιστία, βεβαιότητα, εμπιστοσύνη, πεποίθηση, πίστη, σιγουριά

β) αέναη ≠ ασυνεχής, βραχυπρόθεσμη, βραχύχρονη, εφήμερη, ολιγοχρόνια, παροδική, πρόσκαιρη, προσωρινή, στιγμιαία, σύντομη

(1 μονάδα για κάθε αντώνυμο)

Σημείωση :

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5** μονάδας

2. Για λανθασμένο γραμματικό τύπο: αφαίρεση **0,5** μονάδας

3. Αν υπάρχουν και τα δύο πιο πάνω είδη λαθών στην ίδια λέξη: αφαίρεση **0,5** μονάδας

A.I.8. α) Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη και

β) να σχηματίσετε **μία (1)** νέα λέξη, απλή ή σύνθετη, από το **β΄ συνθετικό** της κάθε μίας:

- **διαφθορά**
- **πολέμαρχος**

(μονάδες 4)

- διαφθορά < διά + φθείρω / φθορά (0,5+ 0,5 = 1 μον.)

παραφθορά, άφθαρτος, φθαρτός, αδιάφθορος, φθοροποιός, διαφθορά, φθαρτικός, φθειροκτόνος, φθορά (νοείται ότι δεν θα επαναληφθεί στο α΄ ζητούμενο), ... (1 μον.)

- πολέμαρχος < πόλεμος + άρχω (0,5+ 0,5 = 1 μον.)

αρχή, αρχηγός, υπαρχηγός, οπληρχηγός, αρχικός, αρχείο, άρχοντας, έναρξη, εναρκτήριος, αρχάριος, αρχέγονος, αρχίζω, αρχινώ, αρχοντικό, αναρχία, αναρχικός, κυρίαρχος, υπάρχω, έπαρχος, ύπαρχος, ίλαρχος, ίππαρχος, εξάρχων, έξαρχος, εξαρχία, αρχομανής, αρχαιρεσία, αρχίατρος,

(1 μον.)

Σημείωση:

1. Σε περίπτωση ορθογραφικού λάθους στο κάθε συνθετικό: αφαίρεση 0,25 μονάδας.
2. Σε περίπτωση ορθογραφικού λάθους στο παράγωγο: αφαίρεση 0,5 μονάδας.

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Εδώ φαίνεται ότι εμφωλεύει το πλέον κρίσιμο και σημαντικό σημείο στον ρόλο του εκπαιδευτικού: Να διαφυλάξει τις ανθρώπινες αξίες, ηθικές και πνευματικές, και να επανασυνδέσει τη συμπεριφορά των ανθρώπων με τον κεντρικό πυρήνα όλων αυτών των αξιών, δίδοντάς τους το κεντρικό πρόταγμα.»

Σε δοκίμιό σας που θα δημοσιευθεί στον ιστότοπο του σχολείου σας, να παρουσιάσετε τρεις σημαντικές αξίες που πρέπει να καλλιεργεί η εκπαίδευση για τη διαμόρφωση του ενεργού και δημοκρατικού πολίτη. Ποια χαρακτηριστικά νομίζετε ότι θα πρέπει να έχουν αφενός το σύγχρονο σχολείο και αφετέρου ο εκπαιδευτικός ώστε να ανταποκριθούν σε αυτή την αποστολή;

(Έκταση: 450-500 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

(12 μονάδες)

- Πρόλογος: 1,5 μονάδα
- Κύριο Μέρος: 9 μονάδες
- Επίλογος: 1,5 μονάδα

Πρόλογος

(1,5 μονάδα)

- Καθορισμός του θέματος του δοκιμίου:
 - Χαρακτηριστικά του νέου μεταβαλλόμενου κόσμου
 - Πολυπλοκότητα προβλημάτων, σαρωτικές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα
 - Αναγκαιότητα διαμόρφωσης του ηθικού, ενεργού και δημοκρατικού πολίτη, ως απάντηση στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής
 - Ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού
- Ή άλλος συναφής πρόλογος

Κύριο μέρος

(9 μονάδες)

Αναμένεται από τους υποψηφίους να τοποθετηθούν κριτικά, αναπτύσσοντας επαρκώς και με την κατάλληλη επιχειρηματολογία τα ζητούμενα του θέματος.

Πρώτο Ζητούμενο: τρεις ανθρώπινες αξίες για την καλλιέργεια του ενεργού και δημοκρατικού πολίτη

- σεβασμός
- ανθρωπισμός
- δικαιοσύνη

- αλληλεγγύη / αλληλοβοήθεια / αγάπη
- δημοκρατία
- ελευθερία
- συνεργασία
- ισότητα
- συλλογικότητα
- μέτρο
-

Σημείωση: Αναμένεται από τους υποψηφίους να συνδέσουν τις αξίες με τα χαρακτηριστικά του ενεργού και δημοκρατικού πολίτη.

(3 σημεία επαρκώς τεκμηριωμένα X 1,5 μον.= 4,5 μονάδες)

Δεύτερο Ζητούμενο

Χαρακτηριστικά Σχολείου:

- Σύγχρονο περιεχόμενο σπουδών (Αναλυτικά Προγράμματα): συνδυασμός τεχνολογικών εξελίξεων με τη σωστή αγωγή / Βιωματική μάθηση.
- Ανθρωπιστικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης: Δημιουργία υπεύθυνων και ενάρετων, κοινωνικά ευαίσθητων πολιτών, σκεπτόμενων, καλλιεργημένων, με αρχές, αξίες και ιδανικά με γνώση και αυτογνωσία, για την ολοκλήρωση της προσωπικότητας.
- Δημοκρατική λειτουργία του σχολείου (Διεύθυνση, ενεργός συμμετοχή των μαθητών στον διάλογο).
- Καλλιέργεια κριτικής σκέψης.
- Πολιτικοποίηση, ανάπτυξη υγιούς εθνικής συνείδησης, ιδιότητας πολίτη του κόσμου / οικουμενική συνείδηση.
- Ίσες ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές για πρόσβαση στη γνώση / Κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή.
- Προετοιμασία για την ομαλή ένταξη στην κοινωνία και την πολιτεία / διαμόρφωση κοινωνικής συνείδησης.
- Ανάπτυξη δημιουργικής σκέψης μέσω δραστηριοτήτων, ανάληψη πρωτοβουλιών.
-

(τουλάχιστον 2 σημεία = 2,25 μονάδες)

Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού:

- Πρότυπο ήθους / παράδειγμα: εμπνέει στους μαθητές αξίες, αρχές, ιδανικά.
- Καλλιέργεια πνεύματος σεβασμού, φιλίας, συνεργασίας και ισοτιμίας.
- Κατάλληλη παιδαγωγική και επιστημονική κατάρτιση / εφαρμογή σύγχρονων παιδαγωγικών / μαθητοκεντρικών μεθόδων.
- Ευρύτερη ενημέρωση για κοινωνικά, πολιτικά, πολιτιστικά, εθνικά και διεθνή θέματα / επιμόρφωση.
- Καθοδηγητής και όχι αυθεντία, μακριά από δογματισμούς.
- Αντικειμενική και αδιάβλητη αξιολόγηση μαθητών / δημοκρατικός / δίκαιος.

- Σεβασμός στην προσωπικότητα και διαφορετικότητα κάθε μαθητή.
- Ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων / παροχή κινήτρων.
- Διάθεση επικοινωνίας και δημιουργίας υγιών σχέσεων με τους μαθητές.
- Απομάκρυνση από τη στείρα μετάδοση γνώσεων και αποστήθιση / καθοδήγηση ώστε να επιτευχθεί η κριτική προσέγγιση των πληροφοριών που κατακλύζουν τον σύγχρονο κόσμο.
-

(τουλάχιστον 2 σημεία = 2,25 μονάδες)

Επίλογος

(1,5 μονάδα)

- Ανακεφαλαίωση

Β. ΔΟΜΗ

(12 μονάδες)

- Εξωτερικά στοιχεία (πρόλογος, κύριο μέρος, επίλογος) (2 μονάδες)
- Δομή αποδεικτικού λόγου (θέση, υποστήριξη, συμπέρασμα) (4 μονάδες)
- Δομή παραγράφων (2 μονάδες)
- Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους (4 μονάδες)

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ

(12 μονάδες)

- Σαφήνεια – σύνταξη (4 μονάδες)
- Ακριβολογία – επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου (4 μονάδες)
- Ύφος ανάλογο του κειμενικού είδους (δοκίμιο) (4 μονάδες)

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

(4 μονάδες)

Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων. Για κάθε 5 ορθογραφικά / γραμματικά λάθη αφαιρείται 1 μονάδα.

Απουσία τονισμού: αφαιρείται 1 μονάδα

Σημείωση:

1. Υπέρβαση ορίου λέξεων: αφαίρεση 1 μονάδας για κάθε 100 λέξεις, πέραν των 650 (για έκταση μέχρι 650 λέξεις δεν αφαιρείται μονάδα).
2. Έκθεση που θα διαπιστωθεί ότι είναι εκτός θέματος βαθμολογείται με μηδέν (0) σε όλα τα σημεία.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Να μελετήσετε τα παρακάτω κείμενα και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

B1.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κ.Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί βασιλείς»

Μαζεύθηκαν οι Αλεξανδρινοί
να δουν της Κλεοπάτρας τα παιδιά,
τον Καισαρίωνα, και τα μικρά του αδέρφια,

Αλέξανδρο και Πτολεμαίο, που πρώτη
φορά τα βγάζαν έξω στο Γυμνάσιο,
εκεί να τα κηρύξουν βασιλείς,
μες στη λαμπρή παράταξη των στρατιωτών.

Ο Αλέξανδρος – τον είπαν βασιλέα
της Αρμενίας, της Μηδίας, και των Πάρθων.
Ο Πτολεμαίος – τον είπαν βασιλέα
της Κιλικίας, της Συρίας, και της Φοινίκης.
Ο Καισαρίων στέκονταν πιο εμπροστά,
ντυμένος σε μετάξι τριανταφυλλί,
στο στήθος του ανθοδέσμη από υακίνθους,
η ζώνη του διπλή σειρά σαπφείρων κι αμεθύστων,
δεμένα τα ποδήματά του μ' άσπρες
κορδέλες κεντημένες με ροδόχροα μαργαριτάρια.
Αυτόν τον είπαν πιότερο από τους μικρούς,
αυτόν τον είπαν Βασιλέα των Βασιλέων.

Οι Αλεξανδρινοί ένιωθαν βέβαια
που ήσαν λόγια αυτά και θεατρικά.

Αλλά η μέρα ήτανε ζεστή και ποιητική,
ο ουρανός ένα γαλάζιο ανοιχτό,
το Αλεξανδρινό Γυμνάσιον ένα
θριαμβικό κατόρθωμα της τέχνης,
των αυλικών η πολυτέλεια έκτακτη,
ο Καισαρίων όλο χάρις κι εμορφιά
(της Κλεοπάτρας υιός, αίμα των Λαγιδών)
κι οι Αλεξανδρινοί έτρεχαν πια στην εορτή,
κι ενθουσιάζονταν, κι επευφημούσαν
ελληνικά, κι αιγυπτιακά, και ποιοι εβραίικα,
γοητευμένοι με τ' ωραίο θέαμα –
μ' όλο που βέβαια ήξευραν τι άξιζαν αυτά,
τι κούφια λόγια ήσανε αυτές οι βασιλείες.

Ερώτηση Β1

α) Αφού προσδιορίσετε σε ποια σημεία του ποιήματος εντοπίζονται αναφορές στους τίτλους και στην ενδυμασία των Αλεξανδρινών βασιλέων, να εξηγήσετε γιατί λειτουργούν ως μέσο εξαπάτησης.

(μονάδες 8)

Ενδεικτική απάντηση:

Σημεία του ποιήματος

Τίτλοι	Ενδυμασία Καισαρίωνα
<ul style="list-style-type: none">• «να τα κηρύξουν βασιλείς»• «Ο Αλέξανδρος – τον είπαν βασιλέα της Αρμενίας...»• «Ο Πτολεμαίος – τον είπαν βασιλέα της Κιλικίας...»• «Αυτόν τον είπαν πιότερο από τους μικρούς, αυτόν τον είπαν Βασιλέα των Βασιλέων» (Καισαρίων)	<ul style="list-style-type: none">• «ντυμένος σε μετάξι τριανταφυλλί»• «στο στήθος του ανθοδέσμη από υακίνθους»• «η ζώνη του διπλή σειρά σαπφείρων κι αμεθύστων»• «δεμένα τα ποδήματά του μ' άσπρες κορδέλες κεντημένες με ροδόχροα μαργαριτάρια»

Αναμένονται τουλάχιστον τέσσερα (4) σημεία, δύο (2) για τους τίτλους και δύο (2) για την ενδυμασία του Καισαρίωνα

(4X1= 4 μον.)

Αιτιολόγηση:

Οι τίτλοι και η ενδυμασία λειτουργούν ως μέσο εξαπάτησης επειδή:

- αποκρύπτουν την πραγματικότητα σε ό,τι αφορά το βασίλειο που βρίσκεται σε παρακμή
- προβάλλουν ένα κατασκευασμένο μεγαλείο / κούφια λόγια
- αδυναμία / απουσία πραγματικής βασιλικής εξουσίας / τίτλοι κενοί περιεχομένου
- αντίθεση μεταξύ του φαίνεσθαι και του είναι: τίτλοι και ενδυμασία δημιουργούν / προβάλλουν μια φαλκιδευμένη / ωραιοποιημένη εικόνα, με σκοπό τον εντυπωσιασμό και τον αποπροσανατολισμό του πλήθους από τα πραγματικά προβλήματα
- συμβάλλουν καθοριστικά στη θεατρικότητα / στο ωραίο θέαμα / στη μεγαλοπρέπεια της καλοστημένης παράστασης

Αναμένονται τουλάχιστον δύο (2) από τα πιο πάνω σημεία

(2X2= 4 μον.)

β) Να παρουσιάσετε τον σκηνικό χώρο του ποιήματος και να εξηγήσετε πώς αυτός επηρεάζει τη συμπεριφορά των Αλεξανδρινών, κατά τη διάρκεια της τελετής.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Σκηνικός χώρος

- έξω στο Γυμνάσιο / Αλεξανδρινό Γυμνάσιο: θριαμβικό κατόρθωμα της τέχνης
- μέρα: ζεστή και ποιητική
- ουρανός: ένα γαλάζιο ανοιχτό

(2 σημεία X 1= 2 μον.)

Συμπεριφορά

- ο σκηνικός χώρος συμβάλλει στη δημιουργία συγκινησιακής ατμόσφαιρας / επηρεάζει συναισθηματικά τους Αλεξανδρινούς
- ενθουσιάζονταν, επευφημούσαν, γοητευμένοι με τ' ωραίο θέαμα (από αγάπη για την τέχνη και το ωραίο)
- οι Αλεξανδρινοί παίρνουν μέρος στο θέατρο / συμμετέχουν στην εξαπάτηση, μολονότι γνωρίζουν ότι όλα είναι κούφια λόγια

(2 σημεία X 1 = 2 μον.)

B2.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Παντελής Μηχανικός, «Ονήσιλος»

Δίπλα μου ήτανε ο Ονήσιλος
βγαλμένος απ' την ιστορία και τον θρύλο
ολοζώντανος.

Αρχιλεβέντης βασιλιάς αυτός
κρατούσε στο χέρι ό,τι του 'χε απομείνει:
ένα καύκαλο
– το δικό του κρανίο –
γεμάτο μέλισσες.

Δέκα χρόνια έστελλε τις μέλισσές του ο Ονήσιλος
να μας κεντρίσουν
να μας ξυπνήσουν
να μας φέρουν ένα μήνυμα.

Δέκα χιλιάδες μέλισσες έστειλε ο Ονήσιλος
κι όλες ψοφήσανε απάνω στο παχύ μας δέρμα
χωρίς τίποτα να νιώσουμε.

Κι όταν το ποδοβολητό των βαρβάρων
έφτασε στη Σαλαμίνα
φρύαξε ο Ονήσιλος.
Άλλο δεν άντεξε.
Άρπαξε το καύκαλό του
και το θρυμμάτισε απάνω στο κεφάλι μου.

Κι έγειρα νεκρός.
Άδοξος, άθλιος,
καταραμένος απ' τον Ονήσιλο.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος, *Η Κυρά των Αμπελιών*

II.

[...]

Συχνά-πυκνά μάς βρίσκαν δύσκολες χρονιές κ' έμεναν άδεια του λαδιού τα κιούπια
κ' έμεναν άδεια του σταριού τ' αμπάρια σαν την Άγια Τράπεζα που τη διαγούμισαν οι
ανέμοι και τα χρόνια

κάθε φορά που ερχόνταν κάτι ξένοι με γυαλιστερά κουμπιά και ψηλές μπότες.

[...]

Τότε κ' εμείς, παιδιά, που ξαγρυπνούσαμε κρυφά, κουκουλωμένοι στη βελέντζα*,
ακούγαμε σαν μέσα από ξερό πηγάδι τη φωνή Σου
ακούγαμε σαν μέσα απ' την παλιά κασέλα τη ζωγραφιστή με μαύρα κυπαρίσσια
«έννοια σου, εγώ είμαι εδώ» κι αποκοιμιόμασταν σφίγγοντας ένα αστέρι στην καρδιά
μας

και μες στον ύπνο μας ακούγαμε κάποιους που εφτάναν, κάποιους που έφευγαν
κάτι μουγγά χτυπήματα σάμπως να κρούονταν άρματα
καφούλια που άναβαν μακριά μες τους καπνούς κ' ένα φεγγάρι σίγουρο σαν του
Νικηταρά το γόνατο

χέρια φαρδιά που σφίγγονταν κι ορκίζονταν απάνου στο σπαθί του Μακρυγιάννη,
και μισανοίγοντας τα μάτια μας βλέπαμε ορθό τον Πρόγονο στην πόρτα να γεμίζει τη
μπασιά* με την αντρεία του

σα σφουγγαράς μέσα στης νύχτας τα νερά που γύρω του γλιστρούσανε των αστεριών
τα ψάρια

κ' έτσι να λέει σε κάποιονε που φεύγει «καλό βόλι».

VI.

[...]

Απάνου στους σουβάδες μένει ανέγγιχτος ο ίσκιος απ' τις γενειάδες των παππούδων
μας

ο ίσκιος απ' τις χατζάρες* και τις καραμπίνες τους

οι ίσκιοι απ' τα χέρια των παιδιών που φτιάχναν με το φως του λύχνου

πρόβατα, γαϊδουράκια και γοργόνες προτού πέσουνε στο στρώμα.

Έτσι κ' οι τοίχοι του σπιτιού μας γίνηκαν σα φλωροκαπνισμένα* κονοστάσια –

εδώ η Μαρία κι ο Ιωσήφ κι ο Γιος τους κι ο Άλλος ο Πατέρας

πούχει χοντρά μαλλιά σαν καραβόσκοινα και που κρατάει στα χέρια του ένα τόπι

(ένα μεγάλο τόπι πούχει απάνω του ζωγραφισμένη όλη την Πελοπόννησο)

πιο πέρα ο Μεγαλέξαντρος, η θεια-Παρασκευούλα κι ο Κολοκοτρώνης

κ' Εσύ αχνοφέγγοντας, Κυρά των Αμπελιών, πίσω απ' τα λιόδεντρα, πίσω απ' τα
κυπαρίσσια,

σταυρός, σπαθί και δόξα, αγνάντια σ' όλων των εχθρών μας, μέσα κ' έξω, τα λεφούσια*.

Γιάννης Ρίτσος, *Η Κυρά των Αμπελιών: Ποιήματα 1941-1958*, τόμ. Β', Αθήνα, εκδ.
Κέδρος, ¹⁰1978, σσ. 75-76, 79-80 (αποσπάσματα).

βελέντζα: χοντρό μάλλινο σκέπασμα

μπασιά: άνοιγμα από το οποίο μπαίνει κάποιος κάπου, είσοδος

χατζάρα: κοφτερό σπαθί
 φλωροκαπνισμένος: επιχρυσωμένος
 λεφούσι: άτακτος/ασύντακτος στρατός

Ερώτηση Β2

α) Να συγκρίνετε τη στάση λαού και ποιητή απέναντι στα μηνύματα του Ονήσιλου, στο ομότιπλο ποίημα του Π. Μηχανικού, με τη στάση του λαού απέναντι στους ηρωικούς του προγόνους, στο απόσπασμα από την *Κυρά των Αμπελιών* του Γ. Ρίτσου. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στα κείμενα.

(μονάδες 6)

Ενδεικτική απάντηση:

«Ονήσιλος»		<i>Η Κυρά των Αμπελιών</i>
<p>Στάση απέναντι στα μηνύματα του Ονήσιλου:</p> <p>(2Χ0,5= 1 μον.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • λαός και ποιητής: ολιγωρία, αδράνεια, αναισθησία, αδιαφορία, παχυδερμία απέναντι στα μηνύματα επαγρύπνησης • ποιητής: συνειδητοποιεί ότι δεν στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων / δεν ανταποκρίθηκε στον ρόλο του / αίσθημα ενοχής 	ΑΝΤΙΘΕΣΗ	<p>Στάση λαού απέναντι στους ηρωικούς του προγόνους:</p> <p>(2Χ0,5= 1 μον.)</p> <p>προσήλωση και σεβασμός στη μνήμη των ηρώων</p> <p>ανταποκρίνονται στη φωνή της παράδοσης, στη φωνή των ηρώων</p> <p>ορκίζονται να συνεχίσουν τον αγώνα τους</p> <p>ακολουθούν το παράδειγμά τους (τη σκιά τους) – συνεχίζουν τον δρόμο που αυτοί χάραξαν</p> <p>οι ίσκιοι / οι μορφές τους είναι παντού</p>
<p>Αναφορές: (2x1= 2 μον.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • λαός και ποιητής: «Δέκα χρόνια έστελλε ... ένα μήνυμα» / «Δέκα χιλιάδες μέλισσες έστειλε ... τίποτα να νιώσουμε» • ποιητής: «έγειρα νεκρός... καταραμένος απ' τον Ονήσιλο». 		<p>Αναφορές: (2x1= 2 μον.)</p> <p>«ακούγαμε ... τη φωνή Σου»</p> <p>«ακούγαμε ... κυπαρίσσια»</p> <p>«έννοια σου ... Μακρυγιάννη»</p> <p>«και μισανοίγοντας τα μάτια μας ... καλό βόλι»</p> <p>«Απάνω στους σουβάδες ... των παππούδων μας»</p> <p>«ο ίσκιος ... στο στρώμα»</p> <p>«Έτσι κι οι τοίχοι ... Πελοπόννησο»</p>

		«πιο πέρα ο Μεγαλέξαντρος ... λεφούσια»
--	--	--

β) Και στα δύο πιο πάνω ποιήματα εντοπίζεται το σχήμα της επανάληψης. Να αναφέρετε **ένα (1)** παράδειγμα επανάληψης από κάθε ποίημα και να σχολιάσετε τη λειτουργία της.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

Σχήμα επανάληψης	
«Ονήσιλος» (1Χ1=1 μον.)	Η Κυρά των Αμπελιών (1Χ1=1 μον.)
<ul style="list-style-type: none"> • «ένα καύκαλο – το δικό του κρανίο ...μέλισσες», «Άρπαξε το καύκαλό του...» • «Δέκα χρόνια ... Ονήσιλος», «δέκα χιλιάδες μέλισσες ... ο Ονήσιλος» • «να μας κεντρίσουν, να μας ξυπνήσουν, να μας φέρουν ένα μήνυμα» 	<ul style="list-style-type: none"> • «κ' έμεναν άδεια ... κ' έμεναν άδεια του σταριού τ' αμπάρια» • «ακούγαμε σαν μέσα ... τη φωνή Σου», «ακούγαμε σαν μέσα ... κυπαρίσσια», «μες στον ύπνο μας ακούγαμε κάποιους ... έφευγαν» • «ανέγγιχτος ο ίσκιος απ' τις γενειάδες», «ο ίσκιος απ' τις χατζάρες», «οι ίσκιοι απ' τα χέρια των παιδιών» • «πίσω απ' τα λιόδεντρα, πίσω απ' τα κυπαρίσσια»
<p>Λειτουργία: (1 μονάδα)</p> <p>Τονίζεται / προβάλλεται η επίμονη, αλλά ανεπιτυχή προσπάθεια του Ονήσιλου / ο ρόλος της ιστορικής μνήμης να αφυπνίσει τους Κυπρίους, ώστε να προστατευτούν από τον επερχόμενο κίνδυνο / να αποφύγουν τις δυσάρεστες συνέπειες / να προλάβουν το κακό.</p>	<p>Λειτουργία: (1 μονάδα)</p> <p>Τονίζεται / προβάλλεται η προσήλωση του λαού απέναντι στο κάλεσμα της ιστορικής μνήμης, η ανταπόκριση για συνέχιση του αγώνα των προγόνων, ο σεβασμός στη μνήμη των ηρωικών μορφών, απλών και επιφανών.</p>

B3.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιώργος Φιλίππου Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος»

Ο Πετρήs ψυχανεμίστηκε με το πρώτο. Ωστόσο σώπαινε, κι όπως το αγρίμι οσμίζονταν στον αέρα την επερχόμενη καταιγίδα. Γεμάτος επιφύλαξη, περίμενε και παρακολουθούσε τον Αρτέμη. Όμως μια μέρα, που η γυναίκα του δοκίμασε να του πει τους φόβους της για το παιδί, που δεν συμμαζεύονταν, την αποπήρε.

«Άσε τον. Ξέρει τι κάνει. Τι θεs, να κόψει πίσω, κοτζάμ άντραs, και να χωθεί πίσω απ' τα φουστάνια σου;».

Ύστερα αρχίνησε σιγά σιγά να δαμάζει τις επιφυλάξεις του κάποιο συναίσθημα πως όλος ετούτος ο ξεσηκωμός γύρω του ήτανε σα να ξεπηδούσε από τις ρίζες της δικής του ύπαρξης, από βαθιά, πολύ βαθιά, από 'κεί που αντλούσε τους χυμούς της η συνείδηση του εθνισμού του.

[...]

Ο Πετρήs κατάλαβε και βρέθηκε μεμιάs όρθιος. Μια πύρινη κολόνα θυμού υψώθηκε μέσα του και τριζοβολούσε. Η μάνα, που βρίσκονταν μέσα στο σπίτι κι άκουγε, έσυρε μια φωνή κι έκαμε να χυθεί όξω. Όμως ο Πετρήs άπλωσε το χέρι του και την αντίκοψε. Κι αγκαλιάζοντάs τηνε με μια τρυφερότητα πρωτοφάνερη την έβαλε να καθίσει.

Όλα όσα ακολουθήσανε κείνη τη μέρα και την άλλη, ήτανε για τον Πετρή sα να γίνονταν μέσα σε μια ξέχωρη περιοχή της ζωής του, σε μια περιοχή όπου τίποτα δεν τελειώνει και τίποτα δεν αρχίζει, γιατί η στιγμή, η κάθε στιγμή, είναι τόσο κορεσμένη από εσωτερικό κραδασμό, που γεμίζει, μοναδική και κυρίαρχη, τα πάντα. Μέσα στη συντριβή του ένιωθε sα μεταρσιωμένος από μιαν υπερβατική κι αππροσδιόριστη ταύτιση του δικού του δράματος με το συνολικό παλμό γύρω του.

Ερώτηση Β3

Να εξετάσετε πώς συνδέεται η στάση του Πετρή απέναντι στον ξεσηκωμό του νησιού του με τη στάση του απέναντι στη θυσία του Αρτέμη.

(μονάδες 8)

Ενδεικτική απάντηση:

Στάση Πετρή απέναντι στον ξεσηκωμό (ένα από τα εξής 2 σημεία):

- Οι αρχικές επιφυλάξεις του Πετρή απέναντι στον ξεσηκωμό αίρονται, γιατί ο ίδιος είναι βαθιά δεμένος με τον τόπο του.
- Ο ξεσηκωμός συντέλεσε ώστε να συνειδητοποιήσει την ταυτότητά του (συνείδηση του εθνισμού του).

Στάση Πετρή απέναντι στη θυσία του Αρτέμη (ένα από τα εξής 3 σημεία):

- Όταν πληροφορήθηκε τον θάνατο του Αρτέμη, αντέδρασε όχι μόνο ως πατέρας αλλά και ως πατριώτης / παραμένει ψύχραιμος μέσα στον πόνο του / μεταρσιώνεται / αντιμετωπίζει τη θυσία με στωικότητα.
- Η απώλειά του τον έκανε να ταυτιστεί ακόμα περισσότερο με τον συνολικό παλμό γύρω του.
- Επανέρχεται στον πορτοκαλόκηπο δίνοντας νόημα στη θυσία του γιου του.

(2 σημεία X 4= 8 μον.)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ